

խաղաղեցաւ երկիրն, ժամ էր այնուհետեւ կատարել զկտակ Լեւոնի եւ յապահովել իսպառ զժառանգ նորին Զապել, որ էր յայնժամ ամաց իբրեւ եօթանց. եւ զի ' իլսելն զմահ Լեւոնի՝ տեսաք ջրեալ Անդրէի արքայի Ունգարաց՝ զխոստումն առաքելոյ գորդին ' ի փեսայութիւն եւ ' ի թագաւորութիւն Հայոց, հարկ կարելոր էր գտանել օրիորդին ա՛յլ փեսայ, ոչ սպասելով լրանալոյ տիոցն, զի մի՛ դարձեալ բռնաբարիցի բարձն թագաւորական: Ծանր արդարեւ եւ յոյժ մեծ էր խնդիրն, եւ մարթ էր բազում հակառակութեանց լինել առիթ. այլ կամ յահէ Կոստանդեայ, կամ զի եւ ամենեցուն հաճոյ թուեցաւ խորհուրդն, միաբան հաւանութեամբ ընտրեցին խօսել Զապելի փեսայ զայն՝ որ ըստ նախ եղելոց անցիցն յաւուրս Լեւոնի, անհաւատալի իմն թուէր. այսինքն է՝ գորդի կոմսին Տրիպօլեայ, բռնաբար ունողի արդ եւ զիշխանութիւնն Անտիոքայ, զհակառակորդի զրկելոյն Ռուբինի եւ զԼեւոնի պաշտպանի նորա. սակայն եւ յայսմ ոչ էր խորհուրդ նոցա հեռի ' իմտաց թագաւորին, եթէ ոչ եւ ' ի սրտէն. զի որպէս ինքն առ աներկեւան լինելոյ յայնմ մարզէ՝ էառ զառաջինն կինն յԱնտիոքայ, նմանապէս եւ իշխանքն խորհեցան առ ' ի փարատել զամենայն խէթ ընդդիմութեան կամ վրիժու՝ ընդ կարելոր դրացիսն, առնել ինամութիւն, եւ դարձեալ յԱնտիոքացի մի գուգել զբաղդ երկրի իւրեանց, եւ սերտ միաբանութեամբ կալ հակառակ այլազգեացն եւ այլադէնից, ընդ որս տակաւին սաստականայր պատերազմն ' ի Պաղեստին: Ապա ածին զՖիլիպ զերկրորդ որդի Պեմունդի Դ, զոր ունէր յառաջին կնոջէն (Բլեզանս, դուստր Հիւկի տեառն Ժիպլէի, որ է Գաբալ). եւ էր սա չափահաս պատանի իբրեւ ութնետասն ամաց²³⁹, եւ պսակեցաւ ընդ միամիտ օրիորդին, եւ թագ կապեցաւ երկոցուն (1221). բայց պայման անհրաժարելի եղին նմա Հայք, սովորութեամբ արքունեացն Լեւոնի, եւ ըստ ծիսի Հայոց վարիլ յամենայնի, եւ մի՛ ' իլատինականսն յեղով սովորոյթս կամ ծէս. եւ որպէս ռամկօրէն ասէ Սմբատ, «Բերին ' իպոման՝ որ հայենակ կենայր, եւ զեկեղեցին եւ զսեղանն՝ հայենակ տանէր, եւ զամէն մարդ յիւր իրաւունք պահէր»: Այլ նա եւ ոչ երկեամ մի եկաց հաւատարիմ ' իխոստմանն. կամ թէ զառաջինն ակն ածէր եւ անսայր Պայլին, իսկ յորժամ էառ զհասակ ինքնավարութեան, քսանամեայ եղեալ, սկսաւ առ փոքր փոքր խոտորիլ ' ի սովորութեանց եւ ' ի ծիսից

²³⁹ Զի քսանամեայ ասէ զնա Սմբատ 'ի մերժման յաթոռոյն: